

УДК 347.343

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ У РОБОТІ ПРИВАТНИХ ДЕТЕКТИВІВ ЩОДО ПОШУКУ ЛЮДЕЙ

О. Ю. Піхотіна

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, група ПР-32,
навчально-науковий інститут права

Науковий керівник – к.пед.н., доцент В. І. Гришко

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджено основні проблеми, з якими стикаються приватні детективи, коли намагаються знайти людину. Зокрема виділено 5 ключових перешкод (пошук людини перевищує бюджет, який визначений договором; деякі люди не хочуть, щоб їх знайшли; клієнти можуть бути емоційними та приховувати певні факти; багато підприємств і організацій використовують застарілі технології; надана інформація про зниклу особу є неточною або ж взагалі хибною; відсутнє законодавче регулювання).

Ключові слова: приватні детективи, пошук людей, інформація, детективна діяльність, правове регулювання.

The article explores the main problems that private detectives face when trying to find a person. In particular, there are 5 key obstacles (searching for a person exceeds the budget specified in the contract; some people do not want to find them; customers may be emotional and hide certain facts; many companies and organizations use outdated technology; information about missing persons is inaccurate, or same generally false; no legislation).

Keywords: private detectives, search of people, information, detective activity, legal regulation.

У сучасному світі приватні детективи в багатьох країнах виконують важливу роль у захисті прав громадян, попередженні та запобіганні злочинності. В Україні також вже довгий час існує інститут приватної детективної діяльності, проте і досі немає належного нормативно-правового забезпечення. Попри це, все більше зростає попит на детективні послуги, що породжує необхідність розвитку інституту приватних детективів.

На даний момент однією з найбільш популярних послуг, що надають приватні детективи, є пошук людей. Особливої актуальності проблема пошуку зниклих набуває у наш час, коли Україна знаходиться в стані війни. Найчастіше втрачаються відомості про тих, хто знаходиться в окупованих містах або населених пунктах, на території яких точаться бої. Звісно, з цією проблемою працюють представники правоохоронних органів, громадськості, волонтерського руху, засобів масової інформації. Проте, вважаємо, роль приватних детективів саме у пошуку людей значно посилиться і послугує до законодавчого врегулювання діяльності приватних детективів.

Попри відсутність Закону, за даними інтернет-сайтів детективних агенцій, українці все ж таки користуються послугами приватних детективів, де, як вже зазначалося, найбільш популярними є саме послуги з пошуку зниклих. При цьому детективи часто стикаються з певними проблемами, які значно ускладнюють процес виконання завдання, що стоїть перед ними. Це зумовлює необхідність проведення відповідних досліджень та детального аналізу таких проблем.

Метою даної роботи є дослідження проблем з якими стикаються приватні детективи, коли намагаються знайти людину.

Окремі аспекти явища приватної детективної діяльності у своїх працях висвітлили такі вчені, як О. С. Євич, І. О. Беззуб, В. О. Черков, П. О. Попов, О. І. Польгун, А. О. Шапарь, В. Д. Поливанюк та інші. Зокрема, проблематику здійснення детективної діяльності висвітлено у працях багатьох науковців, серед яких: Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко, Т. Іванюта, А. Заїчківська, В. Калетняк, А. Крисін, О. Костирін, Г. Леонова, О. Озаріна та інші.

Необхідність пошуку людини може виникати з різних причин. З ким спілкується дитина, як проводить своє дозвілля кохана людина, чи не зраджує, як знайти друга дитинства та дослідити генеалогічне дерево, ухиляється особа від сплати аліментів, позичила гроші і не повертає чи заволоділа шахрайським способом Вашим майном? Іноді члени сім'ї та друзі хочуть знайти людину, яка не з'являлася роками. З фінансових чи юридичних причин у власників бізнесу та інших осіб також може виникнути необхідність у пошуках особи (наприклад, для стягнення боргу). У цих випадках особи часто звертаються за допомогою до приватних детективів.

Є багато звернень, за які приватні детективи не беруться. Зокрема, дуже популярне прохання знайти людину за номером мобільного телефону. «Такі завдання можуть вирішувати лише правоохоронні органи. Також ми не хочемо жодним чином допомагати людям, які просять отримати роздруковку телефонних розмов чи прослухати ці розмови. Цього робити не мають права без особливого дозволу суду, навіть правоохоронні органи», – зазначає Ігор Цмінський [1].

Приватні детективи проводять пошук осіб за наявності: повних ідентифікуючих даних особи: прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, адреса проживання, фото; часткових ідентифікуючих даних особи: прізвище, ім'я, або адреса проживання; мінімальних ідентифікуючих даних: номери стільникового зв'язку, реєстраційного номера транспортного засобу. Проте, у своїй роботі вони стикаються з певними проблемами, які потребують глибшого аналізу [2].

Однією з таких проблем є те, що *пошук людини перевищує бюджет, який визначений договором*. Щоб знайти особу, необхідно мати робочі сили та ресурси, адже приватні детективи займаються розшуком та пошуком людей не тільки на території України, а також в країнах СНД та країнах шенгенської зони. Проте більшість українців мають обмежений бюджет, якого вони повинні дотримуватися. Приватний детектив, який працює над визначенням місцезнаходження особи, повинен дотримуватися цього бюджету, навіть якщо це означає, що вони з меншою ймовірністю знайдуть особу, про яку йдеться [3].

Наступною проблемою є те, що *деякі люди не хочуть, щоб їх знайшли*. Можливо їх не влаштувало колишнє життя, або ж вони мали певні борги, які не мали змоги виплатити, та спеціально перешкоджають приватному детективу у здійсненні його діяльності.

Ще однією перешкодою, з якою стикаються приватні детективи, є *емоційність клієнтів*, які мають масу передчуттів і дуже мало фактів. Також вони часто можуть приховувати факти, які б могли допомогти приватному детективу та значно прискорити процес пошуку людини, щоб утриматися від звинувачення самих себе.

Проблемою є також те, що *багато підприємств і організацій використовують застарілі технології*. За згодою підприємств, установ, організацій у визначеному обсязі приватний детектив може використовувати камери спостереження та інші технології моніторингу, щоб знайти людину. Багато таких підприємств, установ, організацій використовують старі технології, через що фотографії та відео виходять розмитими, та особу важко розпізнати [3].

Наступною проблемою є те, що надана інформація про зниклу особу є неточною або ж взагалі хибною. Коли приватний детектив намагається знайти людину, велике значення набуває точна інформація. Досить часто люди мають хибну або ж неточну інформацію про людину, яку їм потрібно знайти. Можливо, зникла особа навмисно надала недостовірну ідентифікаційну інформацію, або, можливо, інформація з часом неправильно запам'яталася.

Однією з найважливіших проблемою, з якою стикаються приватні детективи є відсутність законодавчого регулювання. Законодавчо здійснення приватної детективної діяльності в Україні досі не визначено, проте відповідні законопроекти для подолання цієї прогалини вже розроблялися. Так, з 2000 року було зареєстровано ряд законопроектів про приватну детективну діяльність, які, на жаль, не отримали законодавчої підтримки [4].

На даний момент спеціалізований законодавчий акт, що регулював би здійснення приватної детективної діяльності досі відсутній. Це створює певні проблеми для приватного детектива при виконанні його обов'язків, оскільки немає чітко визначених повноважень, якими може користуватися приватний детектив, а також розмежування його діяльності від правоохоронної. Також інколи виникає проблема недостатньої кваліфікації приватного детектива, оскільки немає чіткого закріплення процесу його навчання, та підвищення кваліфікації.

З огляду на це слід підкреслити, що для розв'язання цих проблем постає гостра необхідність у прийнятті спеціалізованого законодавчого акту, який регулював би здійснення приватної детективної діяльності. Також слід: встановити конкретні права й обов'язки приватного детектива, зокрема межі його повноважень, розробити належний план отримання відповідної освіти та порядок ліцензування приватної детективної діяльності, встановити порядок взаємодії приватних детективів із державними правоохоронними органами та їхніми структурами [5, С. 198–199]. Поряд з цим важливим також є розробка самим приватним детективом бюджетних шляхів пошуку людини, що значно збільшить ймовірність вдалого виконання завдання, що постає перед ним.

Отже, основними проблемами з якими стикається приватний детектив, коли намагається знайти людину є те, що пошук людини перевищує бюджет, який визначений договором; деякі люди не хочуть щоб їх знайшли; клієнти можуть бути емоційними та приховувати певні факти; в багато підприємств і організацій використовують застарілі технології; надана інформація про зниклу особу є неточною, або ж взагалі хибною; відсутнє законодавче регулювання. Оскільки у сучасному світі все більше зростає попит на послуги приватного детектива, ці проблеми потребують вирішення, зокрема важливим є прийняття спеціалізованого законодавчого акту. Перспектива подальшого дослідження може бути спрямована на дослідження перспектив розвитку інституту приватної детективної діяльності.

1. Оліярчик Т., Савицька В. На гачку у детектива. “Пошта” з'ясувала, як працюють сучасні Холмси, хто і чому до них звертається за допомогою та коли нарешті їхню діяльність в Україні врегулюють законодавчо. *Львівська пошта*. 2016. № 48–49 (1807–1808). URL: <https://lvivpost.net/lvivnews/n/35562> (дата звернення: 14.05.2022).
2. Детективна агенція «Форсеті»: офіційний сайт. URL: http://detective-agency.com.ua/poshuk_rozshuk_osib (дата звернення: 14.05.2022).
3. Challenges Private Investigators Face When Trying Locate a Person SIG14, INC, Ken Stevens. URL: <https://sig14investigations.com/2020/06/26/locate-a-person/> (дата звернення: 14.05.2022).
4. Свиш А. В. Приватна детективна діяльність: сучасний стан та перспективи. *Право і держава в період криз: ризику та можливості*: Міжнародна науково-практична конференція. 29.04.2020 р., м. Тернопіль, 2020. Секція № 6. URL: https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2160%3A21-070520&catid=263%3A6-042020&Itemid=324&lang=ru. (дата звернення: 14.05.2022).
5. Гришко В. І., Хоружа І. Г. Проблеми імплантації Закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 1. С. 197–199.